

Kommunal- og distriktsdepartementet
Kunnskapsdepartementet

Dato: 08.12.2022

INNSPILL TIL STORTINGSMELDING OM SAMISK SPRÅK, KULTUR OG SAMFUNNSLIV 2023, TEMA REKRUTTERING OG KOMPETANSE

Innsillet fra Trøndelag fylkeskommune er med bakgrunn i gjennomført møte ved Nord universitet 30.11.22 med statssekretærer fra KDD og KD.

Nordland og Trøndelag fylkeskommune er lulesamisk og sørsamisk område. NOU 2016:18 Hjertespråket kommer det frem at «alle samiske språk er klassifisert som truede eller alvorlig truede språk. Situasjonen for sørsamisk og lulesamisk er særdeles kritisk». De er begge klassifisert som alvorlig truede språk på UNESCOs liste over truede språk.

Tall samisk elever i vgs i Nordland og Trøndelag skoleåret 2021/22 i offentlig skole:

	Lulesamisk	Sørsamisk	Nordsamisk
Trøndelag fylke	-	16	12
Nordland fylke	24	2	12

Momenter: (Momentene er utarbeidet i samarbeid med Nordland fylkeskommune)

1. Det er viktig å videreføre det gode særstipendordningen for de som ønsker å ta sørsamisk eller lulesamisk lærerutdanning. Samme ordning bør gjelde for studenter i begge fylker. (Årlig: 150 000 fra Statsforvalter, fylkeskommune og kommune. Tillegg 50 000 fra sametinget.)
2. Viktig å opprettholde statlig videreutdanningstilbud for lærere som ønsker fordykning og studiepoeng i samisk språk. (54 % frikjøp fra undervisning under statlig ordning for videreutdanning)

3. Se på muligheter til at flere kan utdanne seg til å bli samisklærere. F.eks finne ordninger der lærere som nødvendigvis ikke er samiske også kan ta etterutdanning for å få kompetanse til å undervise i samiske språk på begynnernivå.
4. Større oppmerksomhet på fjernundervisningsdidaktikk i løpet av lærerutdanningen
5. Styrke kunnskapen om samiske elevers språk, kultur og identitet i lærerutdanningen
6. Gode læremidler med fagfornyelsen når det gjelder samiske fag. Utvikling av læringsressurser i sørsamisk og lulesamisk er avgjørende for å lykkes med revitaliseringen og styrking av språkene. Fortsatt finansiering for å videreutvikle disse og ferdigstille læringsressursene for 1.-13. trinn i opplæringsløpet i 2. språk står sentralt.
7. Ressursskolemodellen som vi har i Trøndelag og som Nordland nå piloterer har vist seg å være et solid grunnlag for å bygge kompetansemiljø med stedlig tilhørighet. Det styrker gjennomføring av samisk språk i videregående opplæring.
8. Fag og timefordeling i YFF- yrkesfaglig fordypning vanskeliggjør muligheten for å lese samisk fag av mangel på plass i timeplan. (35 t/u)
9. Språksentrene for sørsamisk og lulesamisk er viktige kompetansebyggende og identitetsbevarende miljøer med lokal forankring.
10. Se på strukturelle grep innen academia (UH-sektoren) slik som for eksempel «Kvalitetssikring-direktivet» for studiepoenggivende språkopplæring og opptaksregler hvor også realkompetanse kan bli poenggivende for opptak til formalisert utdanning.
11. Sørsamisk område over grensa til Sverige utfordrer en god utnyttelse av kompetansen som finnes spredt i miljøene. Satsning for å sikre en helhetlig og gjennomgående progresjon i opplæringen av sørsamisk språk på tvers av nasjonal grense kan styrke revitaliseringsarbeidet og rekrutteringen av sterke språkbrukere. Et innspill er å utrede om et mulig nordisk samarbeid rundt bevaring og revitalisering av språket er gjennomførbart, og at det innebærer utvikling av egen læreplan som kan benyttes for sørsamisk ungdom uavhengig om de bor på svensk eller norsk side av grensen.
12. Språksamlinger viser seg å ha stor betydning for at elevene gjennomfører språkopplæringa og blir sterke språkutøvere. Språkbad bygger identitet og tilhørighet tross store geografiske avstander. I dag kan mangel på økonomi bli et argument for å ikke gjennomføre slike tiltak. En utvidelse av rett og økonomisk

mulighet for å delta på språksamling vil styrke samiskopplæringen og bidra til rekruttering av sterke språkmodeller.

13. Språksamlinger med språkbad og kulturelle møteplasser er tiltak, som med fordel, kan være for elever på begge sider av landegrensa og mellom fylker, hvis det er den naturlige tilhørigheten for eleven.
14. Karriereveiledning, veiledningen må legge vekt på forutsigbare løp med samiske fag
15. Forslag om ekstra studiepoeng for å ha samisk språk på vitnemålet for videre studier. Dette foreslår vi også skal gjelde for overgangen mellom grunnskole og videregående skole. Overgangen mellom skoleslagene er det viktig å ha spesiell oppmerksomhet på, for å sikre at flest mulig gjennomfører opplæringen i samiske fag. Et slikt tiltak vil være et insentiv for bygge solid samisk språkkompetanse, særlig blant 2. språks elever.

Ressursskolemodellen i Trøndelag fylkeskommune

Ressursskolemodellen i samisk språk og kultur for Trøndelag fylkeskommune konkretiserer ansvarsforholdet mellom ressursskolene og fylkeskommunen. Skolene har et utøvende ansvar og fylkeskommunen har strategisk ansvar med blant annet å yte økonomiske rammer og politikkutvikling på området. Laatege er handlingsplan for opplæring i samisk språk og kultur. Ansvarsfordeling, forventninger og økonomisk modell er presentert nærmere i dokumentet.

Rollen til ressursskolene er i hovedsak å utvikle, tilrettelegge og gi opplæring i samiske fag for fylkeskommunale skoler. Samiske fag dekker opplæring i samisk språk og kultur, og programområdene reindrift og duedtie.

Ressursskolene samhandler, sammen med skoleeier, med andre samiske organisasjoner for å sikre ei helhetlig og relevant opplæring for samiske elever. Det sørsamiske området strekker seg ut over Trøndelag fylke, og dette innebærer at ressursskolene kan bli bedt om å bidra med språkopplæringstjenester til andre fylkeskommuner og private skoler.

Vedlegg

1. [Laatege - Handlingsplan for opplæring i samisk språk og kultur](#)